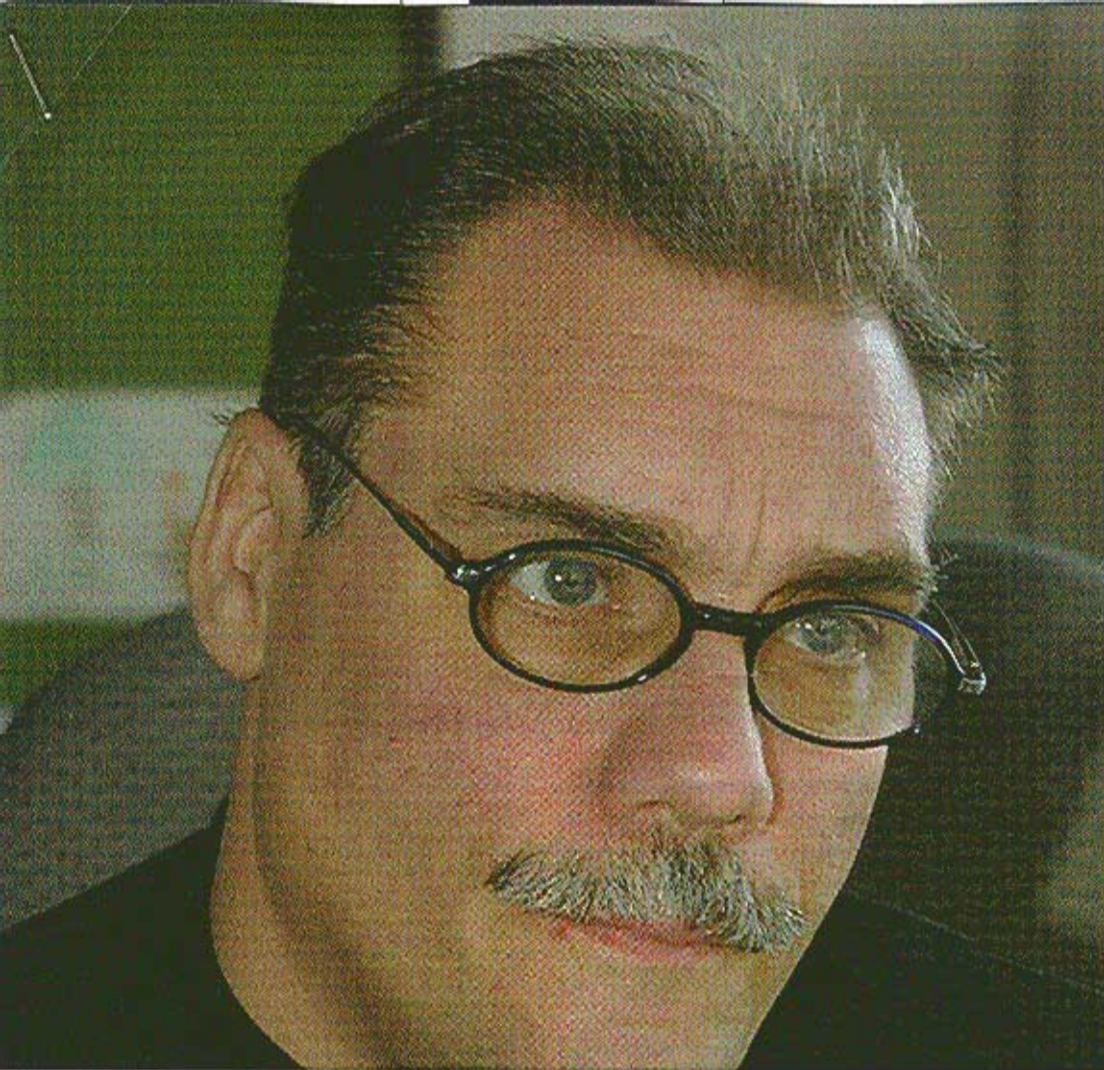

BORIS KOBAL

MOJSTER DRUŽBENE IN POLITIČNE SATIRE

Režiser, igralec, umetniški direktor Mestnega gledališča ljubljanskega ter edinstven slovenski mojster družbene in politične satire. Kdo drug kot Boris Kobal, ki brez dlake na jeziku stresa iz rokava našpičene duhovitosti na račun Slovencev. Boris nas je nase opozoril tudi kot igralec in soscenarist humoristične oddaje TV Poper, kjer je skupaj z ekipo na duhovit način popravljal naš vsakdanjik in nas med drugim opozarjal na slovensko nemalokrat površno in nestrpno razmišljanje o tujcih. Vas zanima, kaj meni o duhovitosti? Berite dalje.

Borisa Kobala lahko v teh dneh zasledimo v romantični komediji *Ob letu osorej* v izvedbi Špas teatra, kjer nastopa s svojo življenjsko sopotnico Bernardo Oman. Gre za svetovno uspešnico, ki velja za najboljšo komedijo o ljubezni in prešuštvu ter o odnosu med moškim in žensko.

Kateri ljudje so po vašem mnenju duhoviti oziroma imajo smisel za humor?

Tisti, ki so inteligentni. Humor in inteligenca gresta skupaj. Duhovitost je hčna zadeva, ki jo pravzaprav težko pridobiš. Verjetno jo prineseš s sabo na svet. Gre za zanimivo posameznikovo dimenzijo, ki sproža veliko dvomov o sebi in drugih. V glavnem se mi zdi, da gre pri tem za neke vrste kritičnost do sveta in samega sebe. Duhovitost je pravzaprav stvar sposobnosti sebe postaviti vedno v neko novo diskusijo. Zanj je značilno, da ničesar ne zablokira in zacementira.

Skratka, s smislom za humor se že rodiš in ga ne moreš pridobiti s treningom.

Ja, mislim, da ne.

Smo Slovenci glede na ostale narode zmerno, čezmerno ali premalo duhoviti?

Po mojem mnenju nismo nič pod ali nad normo, vendar pa ne znamo prebiti neke magične meje. S tem mislim, da zna biti nekdo duhovit tudi na svoj lastni račun, da se je sposo-

ben od sebe distancirati in nase pogledati od zunaj. Zdi se mi, da Slovenci pogled od zunaj podcenjujemo ali pa na splošno precenjujemo. Če bi znali biti bolj duhoviti na svoj račun, bi videli, da smo pravzaprav ravno tako smešni, kot so Italijani ali pa Angleži, ki se znajo zelo dobro delati norca iz sebe. To bi bilo zelo dobrodošlo. Dober pokazatelj tega je bila diskusija o tem, ali se sme oziroma ne sme v satirične namene uporabiti materiale iz parlamenta. To je denimo en klasičen primer.

Kateri od slovenskih "veljakov" se vam zdi ta hip s perspektive satire najbolj primerna "kost za glodanje"?

Ne morem se opredeliti zgolj za enega. Na žalost so satire prej povezane z neumnimi kot pa z inteligentnimi potezami. Poimensko ne bi nikogar izpostavil. V predstavi, ki jo trenutno delam, izpostavljam precej široko paleto posameznikov. Takih je več, ker delujejo podobno kot fronta. (smeh)

Se v predstavah pretežno poslužujete likov iz

"Eden od italijanskih satirikov je rekel, da za satiro potrebuješ tri ali štiri elemente, in sicer politiko, religijo, seks in smrt. Če malo pomislim, ima kar prav."

sveta politike?

Vsem leži politična satira, ker satira brez politike ne obstaja. Eden od italijanskih satirikov je rekel, da za satiro potrebuješ tri ali štiri elemente, in sicer politiko, religijo, seks in smrt. Če malo pomislim, ima kar prav. To so štiri komponente dobre satire.

Ste kdaj zavoljo vaše mojstrske politične satire prejeli kakšno anonimno grozilno pismo?

V času neke afere sem dobil nekaj podpisane pošte v smislu Tone, Francelj, vendar pa je bilo te pošte zelo malo. V bistvu je šlo za tri ali štiri pisma. Enkrat pa mi je po telefonu grozil neki duhovnik. Kasneje sem izvedel, kdo je, in izkazalo se je, da je totalen norec. Domačinom, ki so mi razkrili njegovo identiteto, je na primer v času kulturnega programa, ki je zajemal petje nekega pevskega zbora, letga prepovedal. Razlog je bil menda v tem, da so se mu zdele njihove pesmi preveč pohujšljive.

S svojimi nastopi na odru in pred kamero na-

čenjate slovensko nemalokrat površno in nestrpnostno razmišljanje o tujcih. Vam je na ta način že uspelo koga prevzgojiti ali pa vsaj prisiliti h globljemu razmišljanju?

Ne, ker nimam nobene ambicije po prevzgojanju. To me sploh ne zanima. Mislim, da namen satire in gledališča ni prevzgojanje. Pojav ksenofobije je pri nas ravno tako prisoten kot pri vseh drugih narodih. Mislim, da bo z vstopom v Evropo to še bolj prišlo do izraza, ker se bodo meje odprle in bomo verjetno kar naenkrat dobili poplavo populacije, ki je tu še ne poznamo. Govorim o populaciji, ki ne živi z nami že trideset ali štirideset let, kot so to na primer priseljenci iz bivše Jugoslavije. Gre za kulturo, ki je nam popolnoma tuja. Ko ne bo več šengenske meje na Fernetičih, lahko recimo pričakujemo vstop črne populacije oziroma legalnih ali nelegalnih pribežnikov iz Italije. Gre za Afričane, ki si služijo kruh s prodajo raznih stvari na ulici. Kako bomo reagirali na to, ne vem. Če bomo reagirali z občutkom ogroženosti, smo opleli. S tem se bo treba sprijazniti.

"Duhovitost je hecna zadeva, ki jo pravzaprav težko pridobiš. Verjetno jo prineseš s sabo na svet. Gre za zanimivo posameznikovo dimenzijo, ki sproža veliko dvomov o sebi in drugih. V glavnem se mi zdi, da gre pri tem za neke vrste kritičnost do sveta in samega sebe. Duhovitost je pravzaprav stvar sposobnosti sebe postaviti vedno v neko novo diskusijo."

Poleg igrskega talenta ste odlični tudi v oponašanju nekaterih znanih slovenskih glasov. npr. Cirila Zlobca in Jurija Gustinčiča. Kako potekajo priprave?

Ni kaj dosti priprav. Predpogoj za oponašanje je, da moraš imeti do tega človeka absolutno pozitiven odnos. Nikoli ne oponašam iz negativnega vzgiba. Nekoga se lotim, ker mi je všeč način njegovega razmišljanja in govorjenja. Vadim v avtu, kjer nekoga poslušam in ga poskušam oponašati, potem pa vidim, ali je to to. Pri tem ni kakšnih posebnih vzgibov. Ali uspe takoj ali pa ne. Nimam daru, da bi nekoga oponašal kot papiga. Vem pa, da vse moje imitacije po samem glasu sploh niso tako dobre. Bolj kot to morda pritegne, da mi pri imitaciji uspe nekomu ukrasti malo duše in košček njegovega besedišča. Sašo Hribar je recimo bistveno boljši imitator kot jaz. Če bi me kdo zelo natančno poslušal, bi videl, da mi pri glasu precej 'sfali'. Ampak verjetno vas okrog prinesem, ker liku vdahnem dušo, vam pa se zdi, da je imitiran posameznik resnično on.

Ali lahko natančneje pojasnite, kaj pomeni nekemu liku vdahniti dušo?

Opazuješ ga in poskušaš priti v njegovo glavo oziroma mentaliteto. Pri tem se ves čas sprašujem, kako bi ta človek o določeni zadevi razmišljal. Seveda je zraven prisotno tudi veliko fantazije. Pri tem tudi zelo rad malo pretiravam, ker sem pristaš nekoliko absurdnega tipa humorja.

Kdaj si bomo lahko ponovno popoprili življenje s humoristično oddajo TV Poper?

Ne vem. Mislim, da si ga ne bomo, vsaj na nacionalki ne. Vse ostale zadeve so pa še v zraku. Smo na možnostih pol pol. Vsekakor pa bomo to izvedeli še v letošnjem letu.

Avtorica: Maja Novak
Fotografije: Marko Vavpotič

Boris

Kobal. Direktor Mestnega gledališča ljubljanskega, režiser, igravec, avtor, komik. Pred dobrim mesecem je v Mestnem gledališču zrežiral Na čigavi strani Ronalda Harwooda, ki se ukvarja z vprašanjem umetnikove vesti znotraj totalitarnega sistema. Ta teden bo premiera komedije Bernarda Slada Ob le-tu osorej, ki jo je režiral že leta 1989 s Polono Vetrin in Ivom Banom (in ki je ena najuspešnejših gledaliških uprizoritev v Sloveniji vseh časov), zdaj pa v njej tudi nastopa s svojo življenjsko sopotnico Bernardo Oman. Ob vseh drugih obveznostih je kar težko verjeti, da ima dan še vedno 24 ur.

Kje stanujete?

V stanovanju v hiši. Dve sestrí, dve stanovanji.

Kakšen teve imate, kje in kdaj ga gledate?

Starega sonyja, gledam ga bolj malo, Dnevnik, kakšen film.

Isto vprašanje: hi-fi in računalnik?

Imam prenosni računalnik in nava-den stolp, ne spomnim se znamke, so pa zvočniki Rodgers.

Domače živali?

Rotvajlerka, ki ima v sosednjem stanovanju za družbo zlato prinašalko.

Ure: zdaj in želje?

Ure so mi zelo všeč. Nosim čisto navadno casio, imam pa doma birmansko revue iz leta 1963 in za spomin iz približno istega časa očetovo levrette. Obe mi je nedavno obnovil urar iz Celja in odlično tečeta, čeprav sicer nista nič posebnega. Kolikor lep spomin ni nekaj zelo posebnega.

Nakit?

Nič.

Obleka? Opíšite svoj slog in kakšnega bi si želeli, če bi bila omejitven nebo?

Imam seveda uniforme za premiere in podobne priložnosti, sicer pa me to enostavno ne zanima. Občasno pač spremljam modo, kolikor jo pač moram, da se lahko pogovarjam s kostumografi. In

navdušuje me Armani s svojo osredotočenostjo na esencialije.

Kozmetika?

Najosnovnejše, po britju.

Avtomobil. Stanje in želje?

Ford mondeo, star pet let, moj prvi avtomatik. Še vedno sem navdušen. Nimam kakšnih želja, še v Trstu pa sem se veliko vozil z vespo, kar je v Ljubljani težko, ker je prekratko toplo obdobje leta.

Najljubše znamke?

Nimam.

Dopust?

Najeli smo hišo v mirnem zalivu na Lošinju, letos gremo spet tja. Smučali pa smo v Arabbi, s tem da sem začel šele pred dvema letoma in je, kar se mene tiče, to bolj postranska zadeva.

Najljubši poletni in zimski kraj?

Poleti gotovo nekje na morju, kadar koli pa Toskana. Posebno grički med Montalcinom in Montepulcianom. Kadar koli.

Kam bi šli, če bi imeli vikend, teden, mesec časa in nič težav z denarjem?

Če denar ni problem, bi ostal doma, saj je to najdražje. Ma, ne, Toskana, Toskana, Toskana.

Rekreacija: kje in kolikokrat?

Premalo. Malo vozim bicikel, ampak nisem še prišel do tega, da bi se tega lotil sistematično. Upam, da se še bom.

Na kaj ste ponosni?

Saj je banalno, ampak na svoja dva otroka sem res ponosen, in to ne glede na to, kaj bosta v življenju naredila. Oba sta imenitna. Sicer pa je poklicno par komaj vidnih malenkosti, ki sem si jih želel, pa so se mi zgodile, kot nekakšna uresničena hrepenenja.

Šport: kaj ste trenirali, je kateremu vašemu vrstniku res uspelo?

Atletiko, mete. Kolegi so napredovali, ampak prav zelo daleč ni prišel nihče.

Kam greste na tekmo?

Hodil sem na košarko, pa sem nehal, ker so tekme postale dolgočasne. Kot kaže, bom spet moral začeti.

Ste navijač?

Ne. Me pa svetovna nogometno prvenstvo prilepí pred televizor, ne glede na to, če igra Slovenija.

Zadnja knjiga, film, plošča, koncert, gledališče, razstava?

Zelo me zanima zgodovina, in ker sem pred kratkim režiral Na čigavi strani, sem se lotil nacizma in njegovega uničevalskega stroja. V italijanščini sem prebral roman letošnjega Nobelovega nagrajenca Imreja Kertesa Biti brez usode, ki je izjemna, pretresljiva, šokantna. Trenutno ponovno prebiram še Nekropolo Borisa Pahorja.

Glede glasbe je tako, da jo poslušam takšno, kot jo potrebujem. Včasih je to npr. Chopin, včasih kaj drugega, ponavadi klasika ali džez. Zadnje čase bolj klasika, čeprav mi je zelo blizu džezovski klavir, npr. Oscar Peterson in Michel Petrucci-ani.

Od zadnjih filmov sem videl Ure do večnosti, ki so zelo dobre, in Pianista, ki je fantastičen, tako film v celoti kot režija in glavni igravec. Mojstrovina.

Najboljša jed in lokacija?

Najraje imam špagete in sploh italijansko kuhinjo. Če mi je kje všeč, grem z veseljem še kdaj tja, nimam pa posebej ljube gostilne.

Pijača?

Predvsem voda. Rad spijem kozarec zlasti rdečega vina, zaradi zdravja pa ne smem piva in drugih reči.

Od česa ste bili v življenju najbolj zadovoljni?

Od alkohola. Kakih petkrat, šestkrat, nazadnje letos na smučanju.

Kaj najboljše skuhate in se lahko s tem tudi pohvalite?

Testenine, ampak zdaj Bernarda kuha bolje in se ji raje prepustim, čeprav je včasih za sprostitve zelo prijetno kuhati.

Življenjski moto?

Ne vem, ali ga imam. In če ga že imam, se ga najbrž ne držim.